

Nro. 47.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELEMÉBŐL.

*Költ Bétsbon Juniusnak 15-dik napján 1798-ik
esztendőben.*

Anglia.

Egy idő-ólta sok a' féle hamiss vád rá-fogások
keringettek a' világonn's Frantzia Országban
is, hogy t. i. az Anglus Orzágló szék az ott lévő
Frantzia hadi fogjokat illyen's amolyan kegyetlen-
séggel és keménységgel traktálná. A' gondolatja
azonban eddig is az vólt némellyeknek, hogy ez
a' hir kész-akarva és csak azért terjesztődött lé-
gyen el Frantzia Országban, mint ellenséges fo-
gás, hogy az által a' Frantzia nép, Anglia ellen
annyival is inkább fel-gerjesztődjön. Elég az a'
dologhoz, hogy nem régen az Angliai Pa lamen-
tomban is szó lévén ezen vádrol, az Alsó Ház-

A s s

ből egy Commissió rendeltetett-ki, hogy vizsgálja meg a' vádat. A' Commissió minden papirossakat és Actákat, a' mellyek az Angliában lévő Frantzia hadi fogjokat illették, vizsgáló szem ügyre vévén, a' múlt Május' 3-dikán ilyen 4 pontokból álló jelentést tett az Alsó Ház előtt: — 1-ször. Az a' vád, hogy a' Frantzia hadi fogjok Angliában kegyetlenséggel traktáltak, telyességgel fundamentom nélkül való dolog, és az, tsak azért fogott az ellenség által ki gondóztatott lenni, hogy azzal ő maga menthesse azt a' bánás' módját, mellyel ő az Anglus hadi fogjokhoz viseltetik. — 2-ször. Az Anglus fogjok Frantzia Országban olly nagy keménységgel és embertelenséggel traktáltak, a' mellynek egy háborúban sem lehet példáját találni, és a' melly a' Nemzetek' törvényével is ellenkezik. — 3-ször. A' Britannus Orzágló-szék meg nem szűnt projectálni a' hadi fogjoknak egymástól való költsönös visszatszeréltetődéseket: hanem a' Frantzia Orzágló szék' igasságtalan kívánságai, minden e' felett való alkudozásokat semmivé tettek. — 4-szer. A' Nemzetek' Törvényének principiumait, a' Sir *Sidney Smith*' személyében a' Frantzia Orzágló-szék igen durván meg-rontotta."

A' Londoni Udvari Ujjságban is közönséggé tétettettek már néhány tudósítások az Ostendei expeditzióról. Egyiket ezen tudósítások közzül, a' hajós sereg' vezére *Home Popham*, az Admiralitás' Secretariussához, a' másikat az első Gárda Regement Oberstlájtnántja, *Warde*, 20 dikban indították az Ostendei kikötő helyből Londonba. — *Warde*, minekutánna előbb a' szározra kiszállott Regementekről és Kompániákról emlékezett volna, az utánn így folytatja levelét: —

„Ezen seregek elérték a' magok' ki-szállítottásoknak tzélját, a' midönn bizonyos számú sajkákat, a' mellyek az Angliába való által-ütésre voltak szánva, fel-égettek, és a' Brüggei tsatorna' viz-tartóztatóját azzal a' tökéletességgel elrontották, hogy abban már ma reggel egy tsepp viz

sem vólt. Minthogy továbbá a' vólt az ellenség' fel-tett tzelja, hogy a' *Flieszingeni* kikötő helyben lévő transport hajókat, abból az előre való vi-gyazásból, ne-hogy a' tengerenn az ellenség' ke-zébe akadjanak, a' tartományban benn lévő vi-zekenn és tsatornákon szállítsa-el az *Ostendei* és *Dünkircheni* kikötő helyekbe, most 'hát már ezen tzeljában sem fog az ellenség bóldogúlni, a' minthogy a' mostanában el rontatott Brüggei tsatorna' viz tartóztatójának, a' melly Európában egy vólt a' maga' nemében, 5 ezteudök kívántattak el készülessére. El végezvén seregeink a' reájok kizatott dólgot, már déli 12 órakor, mi-kor az ő egész vesztések még tsak egy el-esett és egy meg sebedett emberből állott, esmét ha-jóra akartak vólna ülni, hanem a' szél a' part felöll fújt, és őket akadájoztatta. Erre nézve egész nap és éjjel a' pallagonn állottak fegyveresen. Az ellenség a' hozszú napot és éjjelt fegyvere-seknek özfze-gyűjtésére fordította, és 20-dikban reggel seregeinkre nagy erővel reájok ütött, melly-hez képpest ezek capitulálni, és magokat nagy számmal fel-adni kéntelenek vóltak."

„ Minekutánna *Home Popham* a' pártra ki szál-loit katonaságot fogságra esni szemlélte vólna, egy levelet irt az *Ostendei Komendánshoz*, melly-ben így fejezi ki a' maga kívánságait: —

„ Éppen most értettem sajnálva, hogy a' Bri-tannus seregek a' Generál-Májor *Cooté*, és Kapi-tány *Mackellar*' vezérlése alatt, a' Respublika' se-regeivel capituláltak légyen. Ollyan bizodalom-mal vagyok, hogy ezen Britannus seregekhez öly betsülettel fogtok, Uram, viseltetni, a' melly azon tisztekhez és emberekhez, a' kik a' magok Feje-delme' parantsolatjainak bé töltésében járnak, il-lendő. Meg változtathatatlan régulája a' Britan-nus Országló-széknek az, hogy a' nálla lévő hadi fogjók' állapotját a' lehetőségig jóvá tegye: melly-hez-képpest meg vagyok győzöttetve a' felöll, hogy ezen történetben ti is így fogtok azon An-glus fogjokkal bánni, a' kiket el fogtatok. Semmi

régulával ellenkező dolog nem fog az is lenni, hogy ezen fogjak haladék nélkül vissza tseréltődjenek: sőt az, az Úr' nevének az emberiség és nemesség által való megkülönböztetésére fog szolgálni. Kötelezem magamat az Úrnak, hogy Angliából éppen annyi számú és rangú Frantzia fogjak fognak vissza bocsátatni, a' mennyinek az Úr és a' Frantzia Országló-szék fogják a' most el fogattatott Anglusokat jelenteni, ha tsak egy vagy más személynek el-bocsátatódásával valamely Státus béli akadály nem leszen öszbe kötöttetve. Küldöm el fogattatott tiszteinknek a' hajókonn hátra hagyott portékáikat, olyan bizodalommal lévén, hogy az Úr nékiek mind azokat mentül elébb által fogja adattatni. Kérem az Urat, engedje meg a' tiszteknek és embereknek, hogy ezen hajótól küldhessenek Angliába, a' magok attyokfiához leveleket haza, mivel én azokat, a' kik meg-ölettettek, vagy sebbe eatek, hogy kik légyenek nem tudhatom, noha a' száma ezeknek, a' hozzám érkezett tudósítások szerént tsak ugyan nem felette nagy lehet. Kérem az Urat, hogy ezen levelemre haladék nélkül válaszoljon; mellyel én, az Úrnak a' capitalált Anglus seregekhez viseltető nemés indulatjába bizván, szerentsémnek tartom lenni — az Úr' alazatos szolgája. Költ az Expeditzió nevű hajónn, Máj. 20-dikánn."

„*Home Popham.*

Az Admiraltás' Secretariussához irt levele *Home Popham*nak, az *Expeditzió* nevű hajóról, az *Ostende'* obléből, Május 20-dikánn: —

„*Sir!* — Az Admiraltás' Commissárius Lordjainak ezen hónap' 8-dikán költ rendelések szerént, én 14-dikben, 21 hadi hajókkal és transportokkal, a' mellyekenn a' Generál Májor *Cooté'* vezérlése alatt lévő seregek ültek, útnak indúltam, olyan tsállal, hogy a' Brüggei tsatornák' viz-tartóztatóit fel-vettessem, és a' Hollándia, Flándria, 's Frantzia Ország között való belső hajókázás-béli közösülést semmivé tegyem. Tudósittattam, hogy a' *Flieszingeni* kikötő-helyben fel-

készült ellenséges transportok haladék nélkül el fogják *Ostende* és *Dünkirchen* felé evezni. Ez a' körülállás meg győző ok volt nékem és Generál *Cooté*nek az iránt, hogy nekünk egy szempillantatot se késedelmezni, hanem a' reánk bízott munkában sietve eljárni, nagyon fontos dolog legyen, s. szintén a' veszedelmek nagyobbolni találjanak is. Illy okokra nézve minden készüléteket meg tettünk, hogy a' ellenséges partokhoz mennél közelébb járulhassunk, a' nélkül, hogy észre vétetessünk.

„Egy óraker (10-diknek ejjzszakáján) vas-matskáinkat le-botsátottuk. A' szél csak hamar Napnyugotra fordult, és olly keményen fújt béké felé a' tengerre, hogy én és a' Generál azon tanátskoztunk, valyon nem jobb lenne e' mostanában a' tengerre visszafiz eveznünk, és kedvezőbb alkalmatosságot várnunk. Egy hajónk azonban éppen ekkor érkezett meg egy ellenséges hajóval, a' melyet éppen az *Ostendei* *Battériák* mellett fogott el. Az ellenséges hajó' emberei külön-külön meg kérdeztetvén, olly kitsiny hadi erőt mondtak lenni az *Ostendei*, *Nieuporti*, és *Brüggei* sántzokban, hogy Generál *Cooté* kért bennünket, engednök meg neki, hogy a' nagy tzeznak elérése u. m. a' *Brüggei* tsatornának el-rontása végett, a' szárazra szállhasson-ki, ha szintén az ő onnét való visszafiz jövedele, az ellenkező szél miatt nem úgy találna is meg-esni, a' mint ő kívánhatná. Én ezen bátor projectumot magam is azonnal helybe hagytam. A' seregek sietve ki-szállittattak; sokak közülök már ki-szállottak volt, a' mikor itt' létünk meg tudatott; és az *Ostendei* *Battériák* csak reggel négy óra után egy fertályal kezdettek el agyuzni reánk, a' melyekre nekünk is három hajóink kezdettek el visszafiz felelni, és két *Bombi*-hányó hajóink kezdették el a' *Bombikat* hányni, a' melyek igen jól tzezoztatva lévén, *Ostende* várossat néhány izben meggyújtották, és a' hajókban sok kárt tettek. Már 5 óraker a' ki-rendelt seregek minden ágyuzó és minázó készüléteikkel együtt a' parton voltak.

Én azonban a 'Generális' állapotja iránt a' nem kedvező idő miatt nem kitsiny félelemben lévén, rendelést tettem az ágyus sajkáknak, hogy a' partokhoz a' lehetőségig közel evezzenek, a' seregeknek vízfsza jöveteleket minden módonn fedezzék, és a' hajókra való vízfsza-izállásokban azoknak segedelemmel legyenek.

„Az ellenséges Battériák azonban, *Wolverene*, *Asp*, és *Biter* nevű hajóinkra izakadatlanul tüzelvén, mivel az első ezek között már igen meg-rontatott, 's a' második is már 4 órák alatt állott csak 300 ölnyi távolságra a' Battériáktól, ezeket innét el távozni parantsoltam és helyekbe más hármakat rendeltem, hogy az ellenséget azon a' részén foglalatoskodtassák, és az ő ágyuit a' ki-szállott seregek ellen dolgozhatni ne engedjék: hanem, minthogy a' víz igen kitsiny volt, nem közelithettek a' Komendánsok éppen annyira, a' mennyire kívánták volna. Az alatt még több seregeink is már éppen a' ki-szállásba foglalatoskodtak, midönn szerentsére még tudósittathattak, hogy haladék nélkül térjenek meg.

„Tíz óra után huzó órák múlásával az a' gyönyörűségem volt, hogy a' isattanást, a' melly t. i. a' víz tartóztatóknak fel-vettetésékkor okoztatott, hallottam, 's csak hamar az után a' seregeket is a' part mellett lévő porondokon öfzleggyülekezve lenni szemlélttem: hanem olly nagy volt a' tenger' hanykodása, hogy csak egy embert is lehetetlen lett volna a' hajóra vízfsza szállítani, mellyhez képpest a' izélnek tsendesedését várni, 's minden előre való készülteket ahöz-képpest tenni kéntelenek voltunk.”

„Ma (20-dikban) nap-fel-jötekor én a' *Kitte* nevű hajóban a' part mellé eveztem, ollyan izéllal, hogy minden lehető segedelemmel legyen seregeinknek: de már ekkor nagy izomorúságra őket az ellenségtől körül kerittetve lenni szemlélttem; és már arról sem kételkedvén, hogy a' Generális capitalált legyen, hajóinknak a' vas-matskák' fel-izedése iránt parantsolatot adtam ki;

's egyfzersmind a' fegyvernyugvást jelentő zászlóval, *Boone* nevű Garda-Oberstert, a' *Kitte*' Kapitányával *Brownal* együtt, egy levéllel (melly fennebb olvastatott) az Ostendei Komendánsához ki-küldöttem. A' Generális Adjutánsa *Williamson* ma tíz óra tájban a' hajóra vízfőz-érkeztvén, noha szomorúsággal hallottuk tőlle egy felől, hogy a' Generál, *Cooté*, meg-sebessítettett légyen, vizsgálással értettük csak ugyan más felől, hogy seregeinknek vesztése, az őket ért némelly viszontagságok között, 's minekutánna Országunkra nézve egy illy fontos szolgálatot tökellelességre vitének volna, csak valami 50 vagy 60 meg ölette-tett és meg sebessítettett emberekre telik, és hogy a' Generális nem előbb capitulált, hanem csak mikor már néhány ezer emberekből álló Nemzeti seregek által magát körül vétetve lenni szemlelte.

B, Ma reggel esett értésemre, hogy a' tsatorna egészízen ki száradott, és hogy a' seregeink által tegnap el-rontatott víz-tartóztatókonn a' *Brüggei* Rendek 5 elztendeig dolgoztattak vólt. Reméllem, hogy Uraságtok meg-elégedettek azzal, hogy az ellenség illy véletlenül meg lepettetvén, a' mit Uraságtok kívántak, mind véghez vitette-tett: ha szintén seregeinknek vesztése, azt, a' mit gondolni lehetett volna, sokkal feljül haladja, a' mellynek az ellenkező szél és a' nem kedvező idő az oka: minthogy külömben a' seregek már tegnap 12 órakor szerentsésen a' hajókonn lehettek volna, a' mikor minden hóltakból és sebessekből álló vesztések, csak 4 emberekre számláltatott. A' partra a' katonákkal együtt ki-szállott Matrozokat Kapitány *Winthrop* vezérelte, és mindenről ő szorgalmatoskodott, a' mi a' puskapor szállításhoz és a' minázásokhoz a' víz tartóztatok' felvettetésére szükséges vólt. A' Capitulátzióba belé vagynak a' ki szállott Matrozok is foglaltatva: az el-fogattattak' száma azonban még nem tudatik."

„*Home Popham.*

A' Generál *Cooté*' Adjutánsa Kapitány *Williamson* ezeket írta: —

A' sajkák fel-égettettek, és mindenek úgy el-végeztettek, hogy a' katonaság már 12 órakor a' hajókra való vízszá szállásra készen állott. Lehetetlen lévén azonban a' hajóra való ülés: a' porondonn a' leg keményebb állásokat választottuk. Másnap reggeli 4 órakor, egy 600 emberből álló tsoport bal szárnyunkra, egy más nagy tsoport pedig jobb szárnyunkra ütött; előlről egy temérdek sereg által támadtattunk meg. — Ha a' szél seregeinknek hi szállása után azonnal Északra nem fordúlt, és nagy tenger hánykodást nem okozott volna: a' Generális csak 3 vagy 4 emberből álló vesztéssel jött volna vízszá. A' hóltakat és sebeseket nem vehettük számba: de vóltak gyanítható képpen 50-nonn vagy 60-nonn. — A' tisztjeink közzül, Generál *Coot*e sebet kapott, Oberster *Hely* el esett, Oberster *Campbel* sebet kapott, Agyuzó Kapitány *Walker* ugyan azt kapott, etc.

Irlándia.

A' midönn Limerickből úgy írnak, hogy a' támadókkal való kemény-bánasnak a' leg jobb következesei vagynak, a' támadás' tüze az alatt már még a' Dublini Grófságra is el terjedett. Az utóbbi levelek szerént bizonytalan dolg vótt, hogy valyon nem fog e' *Dublin* várossa is proclamáltatni, hogy hasonló állapotban légyen. A' katonák itt-amott sok tilalmas dolgokra ki bolsátkoznak mint hallik; az olyan helyeken, a' hól a' gyanított fegyverekre reá nem akadnak, a' házakat és házi portékákat rontják. A' múlt Május' elejénn *Dublin*ban egy hid mellett 500 lántsanylek találtattak el dugva, és el vétettek. — Ezen fő városbann olyan rendelése vagyon az örző seregeknek, hogy az indulásra örökké készen légyenek.

Söt hallatik, hogy még az Irlándiai Dámák magok is olyan titkos esküvéssel kötelezték légyen el magokat egymás között, hogy a' mennyiben töllök fog állani, a' Parlamentom' reformáltatódásánn, és az Irlándiai Catholicusoknak Politikai szabadságokonn, ök is munkálodni fognak.

A' Directorium itt is tudósította a' két Törvényhozó Tanácsokat az Anglusoknak *Ostendé*-nél tett ki szállásokról, említvén egyszersmind, hogy arra a' történetre, ha valahogy a' Batava Respublika' partjai ellen is hasonló ki szállás-béltzélozással találnának lenni, az ő ellenséges próbáknak meg gátlására már minden előre való készületek meg-tétettettek.

A' Generál *Daendels'* állapotja még foglaltoskodtatja a' Publicum' figyelmetességét. A' Directorium egy Circularét botsátott ki, a' mellyben meg hivattatik *Daendels*, hogy Junius 19-dikére *Hágában* legyen. Hallatik azonban, hogy *Vrede* nevű tagja is a' Belzák' Directoriumának, el-útatott legyen *Párisba*, a' hól *Daendels*nek sok és hatalmas barátjai vagynak. Sőt a' *Hágában* lévő Frantzia Követségi Secretarius Hazafi *Ducange* is, Május 24-dikénn el ment ugyan oda.

Frantzia Ország.

A' 26 dik és 28-dik Májusi *Brüsseli* levelek szerént nintsen többé semmi kétség a' felől, hogy az Anglus hajós sereg az *Ostendei* expeditzióból 23-dikban *Anglia* felé valósággal vízfűza evezett. „Bizonyos dolog az (igy ir továbbá a' *Brüsseli* tudósító), hogy az Anglusok' *Ostende* ellen tett próbájának, nagy plánnummal volt öfzfye-kötetése. A' tzeljok a' vólt, hogy azon szempillantásban, a' midönn a' *Slykensi* víz-tartóztatónak elrontódása után a' tengernek ki felé lejendö folyása (*Fluth. Fluxus*) által a' vidék valami 4 mértföldoyi távolságra a' víztöl el borittatódna, az *Ostendei* kikötö helyet el foglalják, reméllvén, hogy mivel a' Frantzia seregek már akkor a' víznek kiöntése miatt hozzájuk nem férhetnének, ők az alatt magokat *Ostendében* meg fézkelhetnék. Már akkor egy Anglus hajós sereg ezen kikötö helyben is bátran meg állapodhatott volna, és onnét a' Hollándus tengeri erőnek a' Frantzia

hajós sereggel való öfzfze-tsatoltatódása a' ten-
gerenn éppen úgy meg-gátoltathatott volna, va-
lamint a' Brüggei tsatarnának el-romlása miatt a'
Hollandiai transportoknak a' belső vizekenn *Ostendé*hez és *Dürkirchen*hez való juthatások. Az
időt jól ki-választotta volt az ellenség annyiban,
hogy az örző sereg a' városban csak 300 embe-
rekből állott, és a' bástyákonn sem volt elégsé-
ges ágyú, a' melly környülállásokról, mint lát-
szik, jól volt tudósittatva. Csak 6 órákkal kés-
őbbre jelentek volna még a' Frantzia seregek,
vagy ha az a' Szerentséjek nem lett volna, hogy
az Anglusokat az első reájok való ütésben vízfíza
verhessék, ezeknek egész plánumjok tökéletes-
ségre ment volna. A' víz-tartóztatók erőssen meg-
rontattak, és helyre-állítottások nagy summa
pénzt és sok időt fog kívánni. A' lakosok, hogy
a' víztől való közönséges el-borittatást el-kerül-
hessék, a' tsatorna' torkáinál földel töltött hajó-
kat süjlesztettek, és töltött zsákokat is minden
e' féléket hánytak a' vízbe. Az itt történt tsatá-
zás véresebb volt, hogy-sem eleinten gondolta-
tett. Mind két Fél' részéről sok ember hullott el,
minthogy dűnösséggel határos fel-mérge-süléssel
verekedtek. Az *Ostendé*be 12 órák alatt bé-há-
nyatott Bombiknak számát 700-ra teszik? Mint-
hogy az Anglusoknak ilyen látogatássoktól min-
den szempillantatokban tartani lehet, minden ké-
születek tétettetnek meg akadályoztatássokra. A'
partokra mindenütt számos seregek gyűlnek öfz-
sze, és bizonyos távolságokra Battériák és lárma-
jelek készitettek, hogy a' fenyegettetett helye-
kenn kevés szempillantatok alatt elégséges fegy-
veresek gyűlytethessenek öfzfze. Ennek felette
már most, a' Nieuporti, Ostendei, Sluysi, és Sas-
van Genti örző seregek is számosabbak.

A' *la Hougue* fokánál és a' *Havrei* kikötő-
helynél tett próbájokról is az Anglusoknak, hoz-
szú tudósítások olvastatnak a' Párisi levelekben.
Az *ö la Hougue* ellen tett próbájok csak Demon-
stratzió volt; *Havre* ellen intézték volt nagyobb
erejeket. Itt előbbször vízfíza-nyomattatván, más

nap újra meg-jelentek, és ágyuzáshoz kezdettek. Egy Bombi bé is ütött egy haznak a' fedelinn, annyire közelitettek vólt az Anglus ágyuzó hajók: hanem, 12 új Frantzia ágyuzó bárkák a' kikötő hely' belső részéből küjjebb evezvén, keményen tüzelni kezdettek az Anglus hajókra, mellyre nézve ezek másod izben is el-távoztak.

A' Directorium minden Frantzia kikötő-he-lyekbe sürgető parantsolatokat küldött, hogy az Anglia ellen való expeditzióhoz tartozó készü-letek mentül hathatósabban siettetődjenek.

Több Párisi Újjság levelek, és azok között a' *Redacteur* is, írják, hogy a' Directorium Fran-tzia seregeket rendelt légyen a' Cisálpina Res-publika' vidékeiről, a' Sárdiniai Királynak a' Pie-monti támadók ellen való segítettésére.

A' *Merlin*' Praesesi 3 hónapjai el-telvén, most már *Reubel* Praeses a' Directoriumban.

El-evezvén Generál *Bonaparte*, mint fő ve-zére az Anglia ellen való expeditziónak, Május 19-dikén a' *Touloni* kikötő helyből, mingyár az után olyan rendelés tétetett *Toulonban* közönségessé, hogy 15 emberek számára újjanton szállások ké-szítettessenek, a' kik közelébből ide érkezni és itt hajókra ülni fognak.

Olasz Ország.

Május' 26 dikánn irták *Livornóból*, hogy az a' *Touloni* kikötő helyből 19 dikben ki-evezett Frantzia hajós sereg, 24-dikben a' Korsikai, Básiával által-ellenben lévő tengerenn, 25 dikben a' Livornói tengerenn, 26 dikban pedig ugyan ezen Toskánai tengerben lévő *Santa Margarita* nevű (az Olofzoktól Gorgonának neveztető) sziget mel-lett láttatott el-evezni. Útját, 150 zászlókkal, a' *Levante* felé folytatta.

Florentziában a' múlt Május 26-dikánn föld-índulás éreztetett, a' melly a' Nagy Hertzegség-nek több részeiben is, nevezetesen pedig *Siena*

várossában volt érezhetőbb. Itt egy ifzonyatos föld-alatt való zúgus után kezdődött el, és olly kemény volt, hogy kár-vallás nélkül még egy ház sem maradtotta, és több mint 50 embereken esett sérelem. A' többi emberek orditva futottak ki a' városból, és a' mezőn kerestek megmaradásra való helyet. Még a' Szent Atya is elhagyni kényszerítettett mostani menedék lak helyét, annyival is inkább, hogy az Augustinusok' Klastroma, mellyben most lakik Ő Szentsége, erőssen megromladozott, és némelly részeiben egészen lakhatatlanná tétetett. Előbb a' *Gallerani* Familia' házába vette volt magát Ő Szentsége, innét pedig az után a' *Sergadi* Familia' falusi házához vitettetett. A' Temp'omok is erőssen megromlattatván, és bé száraztatva lévén, *Pünkösöd'* vasárnapján a' nagy piatzonn ment véghez az innepi ceremonia. Azonban időnként meg mind éreztetett a' földnek néhány gyenge megrendülése.

Rómában Május 23-dikán tűz támadott a' Karthusianusok' Klastromában, a' melly hirtelenül erőssen harapozott: hanem a' Frantzia és Lengyel seregek elő érkezvén, tsak ugyan nem soká meg óltatott. Néhány Szerzetesek árestállattak, azzal vádoltatván, hogy ők vetettek volna tüzet a' Klastromnak, minthogy más nap' kiköltözni kényszerítettettek volna belőlle.

Rómába 2000 Frantzia katonák érkeztenek-bé, a' kik az ör-álló helyeket esmét által vették a' Lengyel seregtől.

Május 23-dikán a' Szent Atyának egy Kegyelem'-levele hirdettetett ki *Rómában*, a' melly a' Larissai Érsektől és Hazafi Passaritól vagyon subscribáltatva, és némelly Innepeknek a' Római Republikában való el-töröltetését illeti. Ez az első *Breve*, a' mellyet Ő Szentsége a' maga *Rómából* való el-távozása ólta ki adatott:

„Azok az innep-napok, a' mellyeknek a' Szent Atya rendelése szerént, ez után is, mint addig meg kell innepeltetni, ezek: — 1) Minden

Vasárnapok. — 2) Kristus környülmetéltetése. — 3) A' három Királyok. — 4) Mária tisztulása. — 5) A' Szent Lélek' meg jelenése Máriánál. — 6) Kristus' menybe-menetele. — 7) Ur' napja. — 8) Néri Filép, csak Rómában. — 9) Keresztelő Sz. Janos. — 10) Péter és Pál. — 11) Mária' menybe menetele. — 12) Mária' születése. — 13) Minden Szentek. — 14) Mária' fogadása. — 15) Kristus' születése. — 16) Sz. János Evangélista."

„El töröltettek ezek: — 1) Máté, Apostol. — 2) József. — 3) A' második és harmadik innepnapja Husvétnak. — 4) Filép Jakab Apostol. — 5) A' Kereszt' fel-találása. — 6) A' második és harmadik innep napja Pünkösödnak. — 7) Jákob. 8) Anna. — 9) Lörintz, Mártir. — 10) Bertalam, Apostol. — Méré, Evangélista. — 12) Mihály, Ertzángyal. — 13) Simon Juda, Apostol. — 14) András, Apostol. — 15) Tamás, Apostol. — 16) István, Mártir. — 17) Az ártatlan tsetsemök. — 18) Sylvester.

Portugallia.

Az 5-dik Májusi Lisaboni tudósítások szerint 2-dikban esmét egy új Anglus transport érkezett-meg a' Tágus' torkához, a' melly transportnak egy 64 ágyus *Vengeur* nevű Linea hajó is késérője lévén, ezen volt az a' *Nelson* nevű esmeretes Admirál is, a' ki egy idővel ez előtt a' *Tenariffa* ellen való expeditzióban az egyik karját elvesztette. Ezen transportot valami Frantzia hajók, újjokban meg támadván, két transportot elfogtak belőlle, és a' *Vigó* öblibe eveztek bé vélek.

Spanyól Ország.

Hogy a' Spanyól Országot oda bagyni kén-telenítő minden Emigránsok, *Majorka* szigetén minyajan együve ne gyülekezessenek, olyan parantsolatot adatott-ki a' Király, hogy egy része ezen Emigránsoknak a' *Canariai* szigetekre szállitódjon által. Továbbá újjabban egy Királyi Ren-delés tétetett közönségessé, a' mellyben ki-hirdet-

tetik, hogy mind azok a' Frantziák, a' kik az 1789-dik észtenőnek 14-dik Juliussától fogva jöttek Spanyól Országba, és az itt lévő Frantzia Consulok' laistromaikban bé-irattatva nihtsenek, azon Királyi parantsolat alá foglaltatódjanak, a' melly szerént az Emigránsok Spanyól Országot oda hagyni tartoznak, és ezen parantsolat alóli, sem az ő eredetek, sem Spanyól Országban nyert méltóságok, sem az ő Királyi szolgálatban való létek, ki nem veheti őket.

A' 9 dik Májusi *Madridi* levelekből olvassuk, hogy Admirál *Massaredo* újjanton meg határozott rendelést vett légyen az iránt, hogy a' Kadixi hajós sereggel ki evezzen, és az Anglus hajós sereget meg-támadja.

Magyar Ország.

Szathmár Vármegyében Május 26. napján. — Orbán ugyan, a' mint tölle a' szöllös gazdák és egyebek is félni szoktak ámbár mord és kedvetlen idővel járult elő; de Isten jóvoltából faggyal és dérrrel senkinek is kárt nem okozott. Mindazáltal olly káros jég essőket hozott, mellyek sok helyeken környékünkben, nemtsak a' zöld vetéseket, gyümölsőket, 's kerti veteményeket el verték, hanem még a' levegőben szabadon repeső madarakat is, mellyeket elő utól találtak, agyon verték. Ezen káros égi háborut ugyan olztán tsendes, szapora, de hideg esső követte, melly mind az egész el szomjuhozott barazdákat meg itatta az ugarlásra. — A' tserebogár és hernyó is sok károkat tetzen környékünkben.

Valamelly veszett farkas egy szegény afzfrony embert útjában annyira meg kinzott, hogy életben többé haza nem mehetett.

Egy gonosz kertész, a' midőn szabad tettzése szerént való élés a' kerten nékie meg nem engedtetett, az élő fákat ki vesztetni kezdette, és sok károkat is okozott, ki minekelötte gonosz tetteiért meg lakólt volna, átsmesterségre adta magát, a'

holott, csak hamar, egy nagy tökének reá lett omlásával ki végezte életét, 's így került el az érdemlett büntetést.

Elegyes Levelek.

Egy Német Író így okoskodik a' *Touloni* titkos expedízióról: — „Azon vélekedések között, hogy a' Frantzia *Touloni* hajós sereg hova szándékozna ki-szállani, leg hitelesebbnek látszik mostanában ez lenni, hogy az Afrikai partokra *Algier* ellen vólna ez az expedízió intéztetve. Ha ezt meg hódoltatná Frantzia Ország, meg örökösítené magát a' Mediterráneum tengeri uraságban, és csak egyedül maga mellé kaparítaná a' *Levantei* kereskedést. Időre *Marokkó*ig ki-terjedhetne az *Algieri*, *Tunisi*, és *Tripolisi*, *Frantzia* *Colonia*, a' melly jövedelmesebb lenne, mint akár mi *Napnyugoti Indiái* *Colonia*. Itt lehetne 'hát a' sok mester emberek', ritka mivű mesterek', tudósok, 's egyéb e' félek' hajóra lett ülésének okát keresni, a' kik minyájan a' *Coloniák*' virágoztatására fognának (ezen okoskodás szerént) *Afrika*-ba küldtetni. — Az e' féle okoskodás, csak papiros töltő mese.

A' Fels. Kir. U. Magyar Cancellariától önként nyugodalomra lépett nagy érdemű Referendariusokat, ugymint, a' *Temesvári* nem egyesült *Görög Püspök Mélt. Petrovics*, és *Mélt. Lovász Zsigmond* Ts. K. U. Tanácsos Urakat, maga belső titkos Tanácsossivá tenni, 's Excellentiás titulussal meg-ajándékozni méltoztatott Fels. Urukn. — Az első helyett az *Károlyvári* nem egyesült *Görög Püspök Mélt. Avakumovich István* Úr tétetett Referendariussá. — Az *Erdély Országi Thesaurarius Praesident*, *Mélt. Gróf Betheln József* Urat, mind tulajdon virtusaira, mind ditső Eleinek érdemeire nézve, valóságos Thesauriusságra emelte Ő Felsége.

*Gróf Kobentzel*nek első *Selzben* lett megjelensét ahoz illő nagy tisztelettel fogadták a' *Frantziák*. A' *Szekere* előtt is utánna is egy *Dragonos*

tsoport ment parádében. Az útja mellett a' katonák kettős sört formáltak. Vízfsza-térése is hasonló tisztelettel ment véghez, és *François* maga is egész a' Rénus jobb partjára vízfsza késérte az Austriai fő Ministert. A' másodikszeri általmenetelekor, Junius' 1-ső napján, reggeltől fogva estvéli 7 óráig maradt oda által a' Minister Úr.

Tudósítások.

Tek. Bihar Vármegyében lakos Titt. *Horváth István* nevű Procurator által történetből találtott 100 forintokat felül haladó summa eránt ollyatén kegyelmes rendelést méltóztatott Fels. Fejedelmünk tenni, hogy az ne tsak Bihar Vármegyében magában; hanem a' nemzeti újság levelek által az egész Magy. Hazában tétetődjék közönségessé, és három esztendő engedtesse a' bé jelentődés végett. Hogyha pedig ezen idő el folyása alatt Ura nem akadna azon pénznek, akkor osztán forditattassék a' N. Váradí szegénység' számára.

* * *

Tek. Bihar Vármegyében lévő Diószegi Uradalom kívánnya közönségessé tétetni, hogy a' Jövő Julius 15-dik napján 9000 darab öreg fürtös gyapjú, és 5000 darab barány fürtös gyapjú vagy öszveséggel, vagy részenként licitatio, az az, kótyavetye szerezént, kész fizetésért fog ottan eladattatni a' többet igirőnek. A' kiknek tehát azon gyapjúnak meg-vételére kedvek lészén, jelenjenek meg a' fent meg-határozott napon, dél előtt a' Diószegi Uradalom' Cancellariájában.